

*Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Múzeumi Igazgatóság
Miskolc, Görgey Artúr u. 28. Levélcím: Miskolc, Pf. 4.
Tel.: 46-560-170, 361-411 Fax: 555-397
 Régészeti Osztály Tel./Fax: 46-560-187*

**A HERNÁDVÉCSE 068/5 HRSZ-Ú TERÜLET (TERVEZETT HOMOKBÁNYA)
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNYA**

Miskolc

2004

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság a TESZT Kft. (5700 Gyula, Hétvezér u. 8.) felkérésére 2004. áprilisában elkészítette a Hernádvécse, 068/5 hrsz-ú terület örökségvédelmi hatástanulmányát.

A hatástanulmány elkészítése a területre benyújtott homok ásványi nyersanyag kutatási engedélykérelem jóváhagyásához szükséges.

A felmérés magában foglalta a Herman Ottó Múzeum (a továbbiakban HOM) Régészeti Osztálya adatállományának, azaz:

- a Régészeti Adattár dokumentumainak,
- a Régészeti Gyűjtemény leltárkönyveinek,
- a Múzeum évkönyveiben 1957–1990-ig megjelent éves kutatási jelentéseknek,
- a területre vonatkozó történeti és földrajzi térképanyagnak,
- a FÖMI Archívum 1964. évi és 2000. évi légifelvétel-sorozatának,
- valamint a vonatkozó régészeti szakirodalomnak az áttekintését;
- továbbá a szóban forgó területek régészeti terepbejárását.

A hatástanulmány célja, hogy összegezze a tervezett bányatelek területére vonatkozó jelenlegi régészeti ismereteket, és ennek alapján tájékoztassa a Megrendelőt, valamint az illetékes Szakhatóságot a beruházás megvalósítása során várható régészeti jelenségekről, továbbá felhívja a Megrendelő figyelmét az érvényben lévő Örökségvédelmi törvény (LXIV/2001. tv.) vonatkozó rendelkezéseire.

A HOM RÉGÉSZETI ADATTÁRÁNAK DOKUMENTUMAI

A HOM Régészeti Adattára az elmúlt több mint 100 év kutatására vonatkozó dokumentumokat őriz. Az iratok között nem találtunk az adott bányaterülettel kapcsolatosakat.

Hernádvécse határából az alábbi ismert régészeti lelőhelyekről származnak dokumentumok:

Település	Földrajzi név	Lelőhely jellege	Régészeti kor	Kutató, kutatás éve	Kutatás jellege	Dokumentum jellege és leltári száma
Hernádvécse	Majorság	település	Késő középkor	Wolf M., Simán K., 1984	terepbejárás	1755-85, jelentés terepbejárásról
Hernádvécse	Gálya-dűlő	település	őskor	Wolf M., 1981	terepbejárás	1566-81, jelentés terepbejárásról
Hernádvécse	Bénye	település	16. sz.	Pusztai T., 1999	Régészeti állapot- felmérés	2723-00, jelentés régészeti állapot- felmérésről
Hernádvécse	Vasúti megálló és Berekalja- tanya között	település	császárkor	Lovász E., 1999	Helyszíni szemle	2711-99, jelentés helyszíni szemléről
Hernádvécse	Vasúti megálló és Berekalja- tanya között	település	császárkor	Lovász E., 1999	Helyszíni szemle	3064-01, jelentés helyszíni szemléről
Hernádvécse	Településre vezető gázvezeték nyomvonala	Szórvány kerámia	neolitikum	Csengeri P., 2002	Helyszíni szemle	3305-02, jelentés helyszíni szemléről
Hernádvécse	Szőlő-hegy, 1. lelőhely	település	őskor	Pusztai T., 2003	terepbejárás	3391-03, lelőhely- bejelentő adatlap
Hernádvécse	Nagy-rét, 2. lelőhely	település	Őskor Neolitikum	Pusztai T., 2003	terepbejárás	3391-03, lelőhely- bejelentő adatlap
Hernádvécse	Nagy-rét, 4. lelőhely	település	Őskor Neolitikum Császárkor	Pusztai T., 2003	terepbejárás	3391-03, lelőhely- bejelentő adatlap

KUTATÁSI JELENTÉSEK A HOM ÉVKÖNYVEIBEN

A Múzeum munkatársai 1957–1990-ig rendszeresen beszámoltak a megelőző években a megye területén folytatott régészeti kutatásokról a HOM Évkönyveiben. E jelentések fontosságát adja, hogy több esetben az egyetlen forrásként szolgálnak az adott kutatásra nézve, vagyis nem minden esetben vannak átfedésben a Régészeti Adattár dokumentumaival.

Az alábbiakban a Hernádvécse környékén végzett kutatások jelentéseinek főbb adatait közöljük. A jelentések között nem találtunk az adott bányatelek területére vonatkozóakat.

Település	Földrajzi név	Lelőhely jellege	Régészeti korszak	Kutatás éve	Kutató	Azon. szám
Hernádvécse	Tehenészet	szórvány	őskor	1983	L. Wolf M., Simán K.	556
Hernádvécse	Majorság	település	13–15. sz.	1984	L. Wolf M., Simán K.	589

A HOM RÉGÉSZETI GYŰJTEMÉNYE NYILVÁNTARTÁSÁNAK ADATAI

A Régészeti Gyűjtemény nyilvántartása, azaz a leltárkönyvek sok esetben egy-egy felismert régészeti lelőhelyre, illetve múzeumba került leletre vonatkozóan az egyedüli információkat tartalmazzák, ily módon nincsenek átfedésben a Régészeti Adattár dokumentumaival, valamint az éves kutatási jelentésekkel.

A nyilvántartás adatai alapján a bányatelek területéről nem kerültek be régészeti leletek a HOM gyűjteményébe:

Település	Földrajzi név	Kutatás módja, kutató, idő	Leltár- könyv száma	Leletek leltári száma	Régészeti korszak
Hernádvécse	Gálya	Terepbejárás, Wolf M., 1981	XIV	81.24.1.-81.24.7.	őskor
Hernádvécse	Gálya	Terepbejárás, Wolf M., 1981	XIV	81.24.1.-81.24.7.	császárkor
Hernádvécse	Gálya	Terepbejárás, Wolf M., 1981	XIV	81.24.1.-81.24.7.	neolitikum
Hernádvécse	Tehenészet	Terepbejárás, Wolf M., Simán K., 1983	XVI	85.5.1.-85.5.3.	paleolitikum

A TÖRTÉNETI ÉS FÖLDRAJZI TÉRKÉPANYAG, ILLETVE A LÉGIFELVÉTELEK RÉGÉSZETI VONATKOZÁSÚ INFORMÁCIÓI

A régészeti felmérés során fontos az adott területre vonatkozó földrajzi és történeti térképanyag, illetve a légifelvételek vizsgálata az esetleges régészeti lelőhelyekre, jelenségekre utaló földrajzi nevek, domborzati jellegzetességek vonatkozásában. A megfigyelések hozzásegíthetnek korábban fel nem ismert lelőhelyek (pl: őskori települési és temetkezési halmok, földvárak, elpusztult középkori települések, templomok, stb.) felfedezéséhez, továbbá az ismert régészeti lelőhelyek pontos földrajzi helyzetének meghatározásához.

Jelen esetben a történeti térképek közül az I. és a II. katonai felmérés vonatkozó térképlapjait tanulmányoztuk át, de sem az I. katonai felmérés (1784) térképrészletén, sem pedig a II. katonai felmérés (1854–1856) térképlapján (mindkettőt ld. a mellékletben) nem figyeltünk meg régészeti lelőhelyre utaló földrajzi neveket, illetve domborzati jellegzetességeket a tervezett bányaterületen.

Ugyanez mondható el a terület földrajzi térképének (EOV, 98–223 térképlap, részletét ld. mellékelten), valamint az 1964. évi és a 2000. évi légifelvételének (ld. mellékelten) vizsgálatáról. A légifelvételeken látható, hogy a tervezett bányatelek területe szántó.

A RÉGÉSZETI TEREPEJÁRÁS EREDMÉNYEI

2003-10-07-én, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal területre vonatkozó állásfoglalásának kézhezvétele után helyszíni szemlét végeztünk a szóban forgó területen (ld. a mellékelt képeket). A szemle idején a terület bejárásra kiválóan alkalmas szántott föld volt, melyben azonban sem régészeti leleteket, sem régészeti jelenségeket nem találtunk.

ÖSSZEGZÉS

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság Régészeti Osztálya a hatástanulmány eredményeit összegezve megállapítja, hogy a Hernádvécse 068/5 hrsz-ú területen a jelenlegi ismeretek szerint nem található régészeti lelőhely, sem régészeti érdekű terület.

Mindazonáltal előfordulhat, hogy a bányászati tevékenység megkezdésekor eddig nem ismert régészeti lelőhely(ek) kerül(nek) elő, ezért a Múzeumi Igazgatóság a majdani humuszolási munkák végzésének idejére helyszíni régészeti szakfelügyeletet javasol.

Új régészeti lelőhely előkerülésének esetére vonatkozóan közöljük az Örökségvédelmi törvény (LXIV/2001. tv.) rendelkezéseit:

„24. § (1) A régészeti emlékek és leletek előkerülése esetében is törekedni kell a régészeti örökség elemeinek helyszíni megőrzésére.

(2) Ha régészeti feltárás esetén kívül régészeti emlék, illetőleg lelet kerül elő, a felfedező (a munka felelős vezetője) köteles

a) a tevékenységet azonnal abbahagyni, és az illetékes múzeum nyilatkozatának kézhezvételéig szüneteltetni,

b) a helyszínen és a lelet őrzéséről – a felelős őrzés szabályai szerint – a jegyző vagy az illetékes múzeum, vagy a Hivatal intézkedéséig gondoskodni.

(3) Az emléket vagy leletet az illetékes települési önkormányzat jegyzőjének haladéktalanul be kell jelenteni. E kötelezettség a felfedezőt, az ingatlan tulajdonosát, az építtetőt és a kivitelezőt egyaránt terheli.

(4) A jegyző a bejelentés alapján köteles az illetékes múzeumot és a tevékenység jellege szerint illetékes hatóságot haladéktalanul értesíteni.

(5) Az illetékes múzeum köteles a helyszínt, illetőleg a leleteket haladéktalanul megvizsgálni és a tevékenység folytatásának feltételeiről – a hozzá érkezett bejelentéstől számított – 24 órán belül írásban nyilatkozni, és a nyilatkozatot egyidejűleg a Hivatalnak is megküldeni.

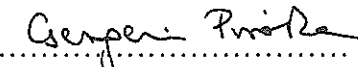
(6) Amennyiben az illetékes múzeum nyilatkozata alapján a további tevékenység a régészeti emléket, illetőleg az előkerült régészeti leletet nem veszélyeztet, az nyomban folytatható.

(7) Ha a múzeum nyilatkozata alapján a régészeti emlék vagy a lelet veszélyeztetése nélkül a tevékenység még részlegesen sem folytatható, a tevékenység jellege szerint illetékes hatóság köteles annak folytatását azonnali hatállyal megtiltani és legfeljebb 30 napra felfüggeszteni, és intézkedéséről a Hivatalt értesíteni.

(8) A múzeum köteles a mentő feltárást haladéktalanul megkezdeni, és folyamatosan – az elvárható ütemben – végezni, az előkerült régészeti leletet ideiglenesen elhelyezni. A mentő feltáráshoz feltárási engedély nem szükséges.

(9) Ha a mentő feltárást nem lehet 30 nap alatt elvégezni, a Hivatal ideiglenesen védetté nyilváníthatja a földterületet. Ennek hiányában a munka folytatható.”

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság Régészeti Osztálya a fentiek alapján megállapítja, hogy a Hernádvécse 068/5 hrsz-ú területen földmunkával járó beruházás megvalósításának örökségvédelmi szempontból nincs akadálya.

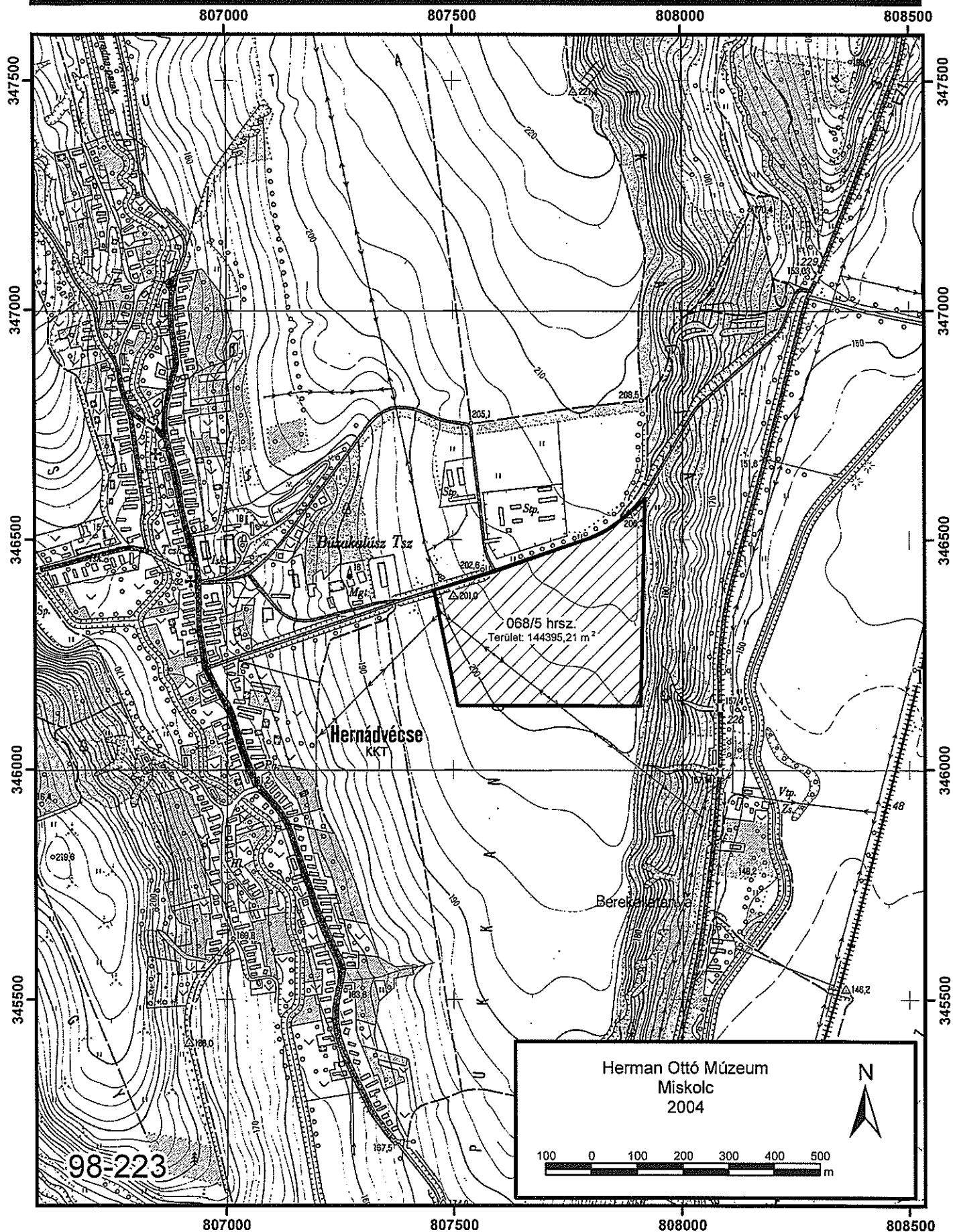

.....
Csengeri Piroska
régész

Miskolc, 2004-04-06

HERNÁDVÉCSE 068/5 HELYRAJZISZÁMÚ TERÜLET

Örökségvédelmi hatástanulmány

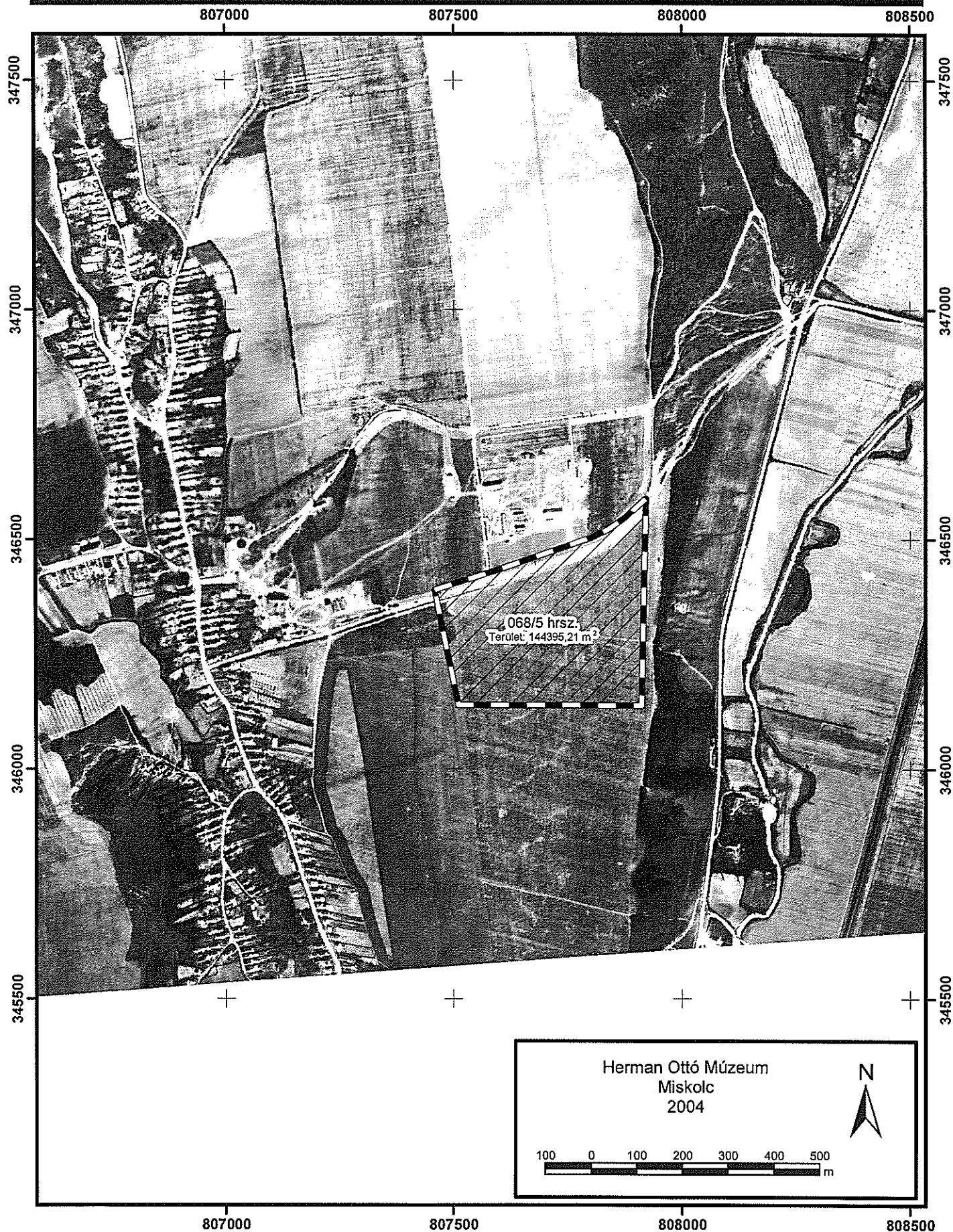
10 000-es EOY térkép

HERNÁDVÉCSE 068/5 HELYRAJZISZÁMÚ TERÜLET

Örökségvédelmi hatástanulmány

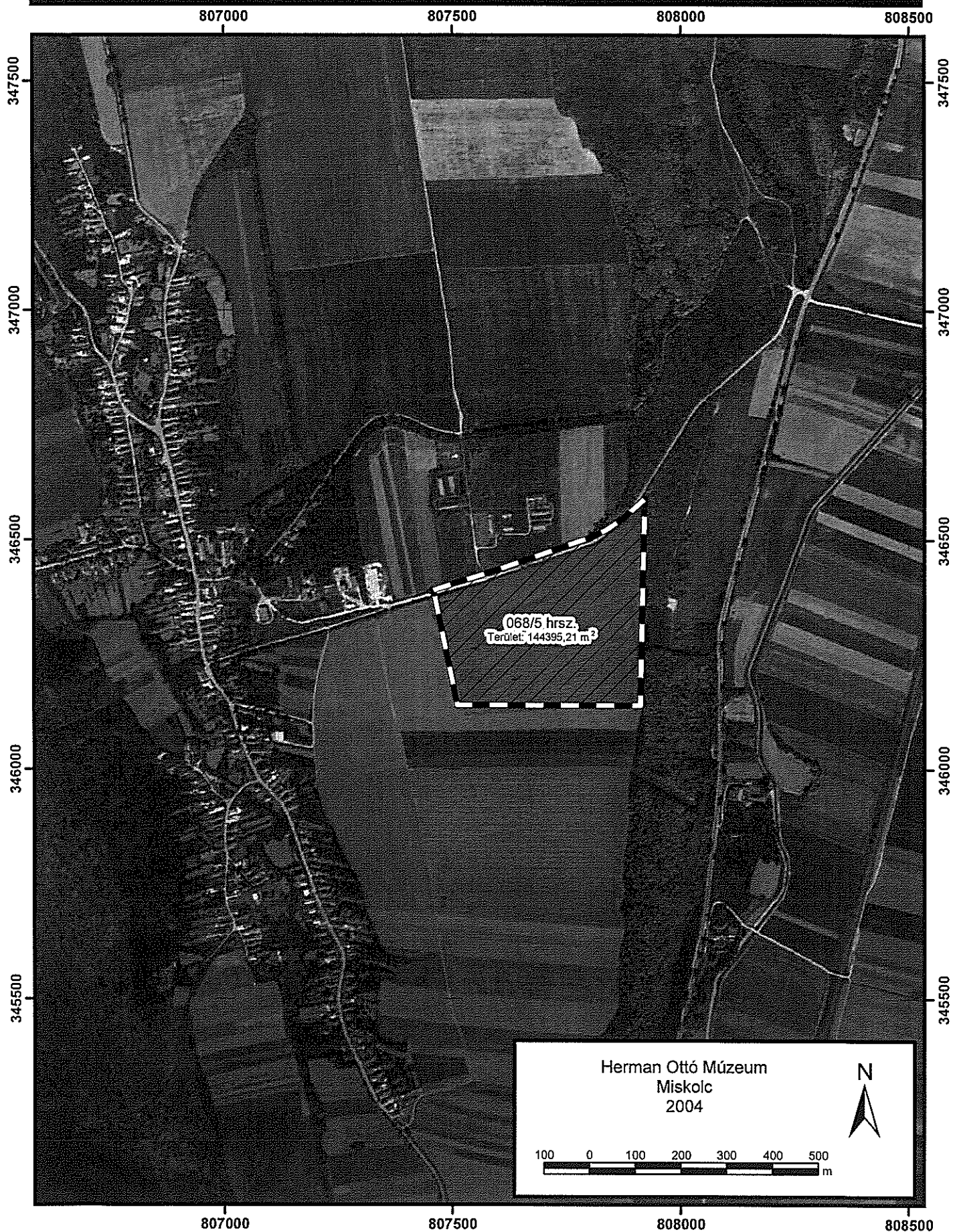
1964. évi légifotó

HERNÁDVÉCSE 068/5 HELYRAJZISZÁMÚ TERÜLET

Örökségvédelmi hatástanulmány

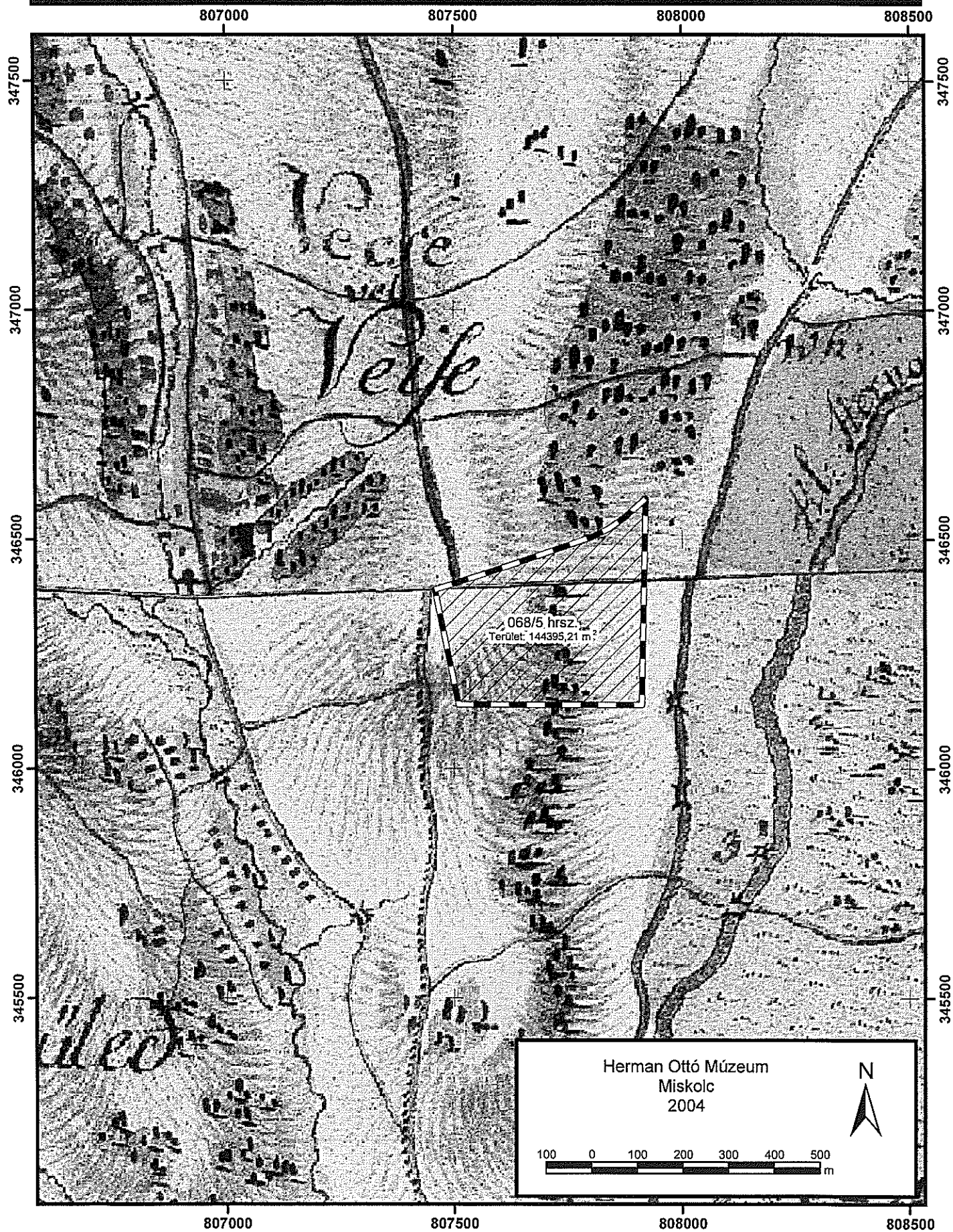
2000. évi légifotó

HERNÁDVÉCSE 068/5 HELYRAJZISZÁMÚ TERÜLET

Örökségvédelmi hatástanulmány

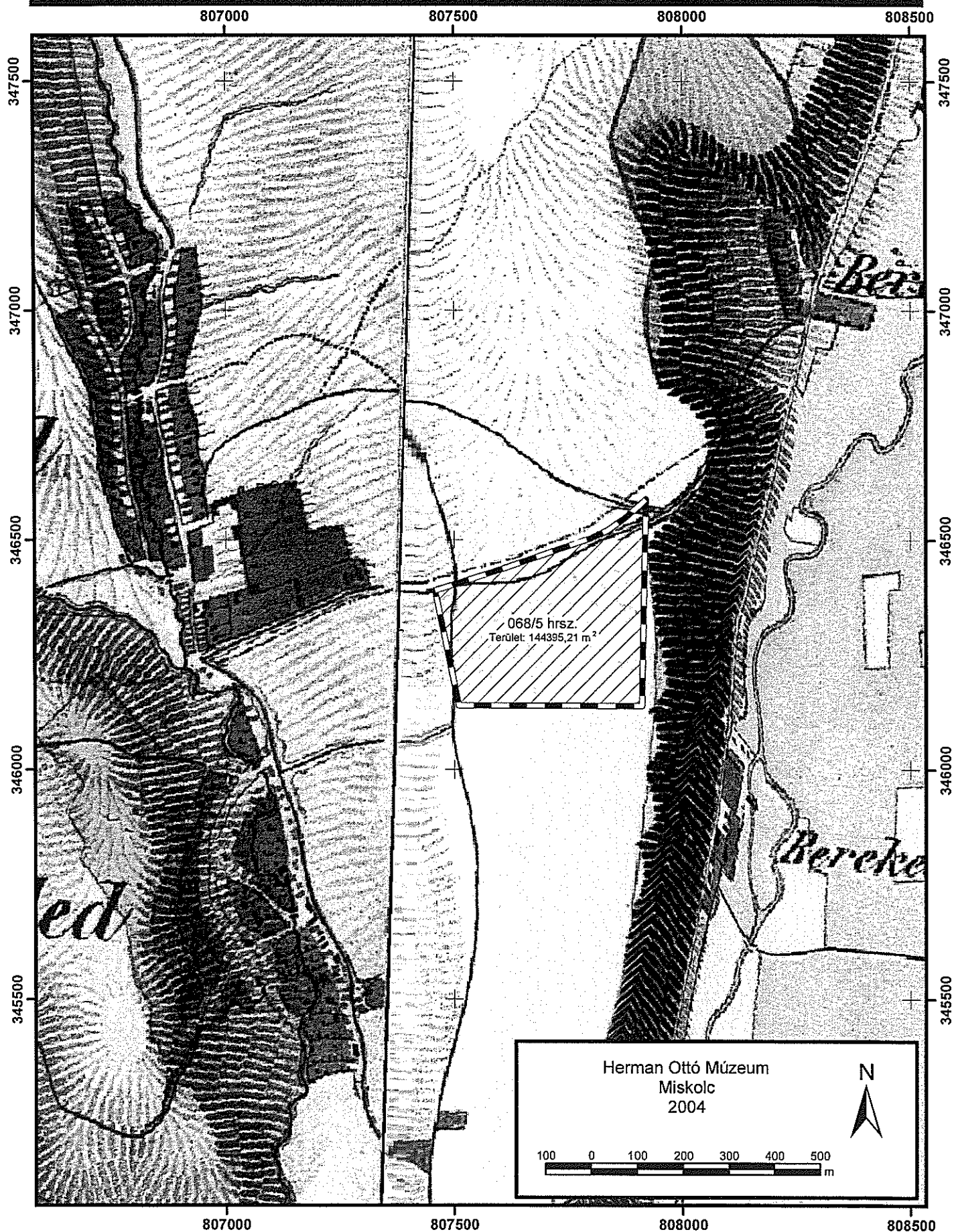
1. Katonai Felmérés (1784)

HERNÁDVÉCSE 068/5 HELYRAJZISZÁMÚ TERÜLET

Örökségvédelmi hatástanulmány

2. Katonai Felmérés (1854-56)

Hernádvécse, 068/5 hrsz-ú terület bejárása

Hernádvécse, 068/5 hrsz-ú terület bejárása

Hernádvécse, 068/5 hrsz-ú terület bejárása

